

- ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿ.

—ಕಿರಣ ವಲ್ಲೇಪುರೆ

ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಪಾದನೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಲಭಿಸಿದೆ. ಅವರು 'ಅಣ್ಣತಂಗಿ', 'ಕರಿಮಾಯಿ', 'ಸಿಂಗಾರವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ', 'ಜೀಕೆ ಮಾಸ್ತರರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ', 'ಶಿಖರಸೂರ್ಯ', 'ಶಿವನ ಡಂಗುರ', 'ಚಾಂದಬೀ ಸರಕಾರ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿಯೂ ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಒಟ್ಟು ನಲವತ್ತುಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗುವ ತಲ್ಲಣಗಳು, ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಹೊಸದಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಆತಂಕಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತಗೊಂಡಿವೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಳ ಶಿವಾಪುರ. ಈ ಊರಿನ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ'. ಕಾದಂಬರಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೂ ಇದೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕರಿಮಾಯಿಯ ಚರಿತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಡಸೀಕರ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾನಾಯಕ. ಇವನು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಮುಗಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವನು. ಆಗತಾನೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಗುಡಸೀಕರ ಚೇರಮನ್ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು, ಹಳ್ಳಿಯೂ ಶಹರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವನ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಊರಿನ ಗೌಡನಿಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಗುಡಸೀಕರನ ಕನಸು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ಗೌಡನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷದ ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಅವನು ಕಥೆಗೆ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಖಳನಾಯಕನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಗೌಡ, ದತ್ತಪ್ಪ, ಲಗುಮವ್ವ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ; ಗುಡಸೀಕರ, ಬಸವರಾಜು, ಚಿಮಣಾ ಪಾತ್ರಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಅಂತಃಕರಣ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಆಧುನಿಕ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಕಾನೂನಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಿಂಗೂ ಎಂಬುವನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಘಟಿವಾಳಪ್ಪ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಲೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಂದು ಗೌಡನ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ನಿಂಗೂ ಕೊಲೆಗಾರ ನಿಜ ಆದರೆ ಆತನ ಕೊಲೆಗೆ ಕಾರಣ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಗೌಡ ಅರಿತಿರುವನು ಹಾಗೂ ಗೌಡನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂಗೂನ ಅಪರಾಧ ದೊಡ್ಡದೇನಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿ ನಿಂಗೂನನ್ನು ಊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೌಡ ನಿರ್ಧರಿಸುವನು. ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಗೌಡನ ಜೀವಪರ ನಿರ್ಧಾರ. ಆದರೆ

ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಓದಿ ಬಂದ ಗುಡಸೀಕರನ ಯೋಚನೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಂಗೂನನ್ನು ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಈ ವಿಚಾರ ಕುರಿತು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆವಾಗ ಗೌಡನು “ನೋಡಪಾ, ನಿಮ್ಮ ಶಹರದಾಗಿನ ಕಾಯ್ದೆ ಬ್ಯಾರೆ, ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಕಾಯ್ದೆ ಬ್ಯಾರೆ, ನಮ್ಮದು ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಾಂಗ ಭಾಳ ಸರಳ. ಇಲ್ಲಿ ಜಗಲಾದರ ಇಲ್ಲೇ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲೇ ಜಗಳದ ಮ್ಯಾಲ ಬೆಳಗಾಂವಿ ತೀರ್ಪು ತಂದ ಹೇರೇನಂತಿ, ಹೆಂಗ ಹೇಳು?.....ನರಮನಶ್ಯಾ ತಪ್ಪ ಮಾಡ್ತಾನ. ಮನಶ್ಯಾ ಮಾಡದ ಇನ್ನೇನ ದೇವರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಕಾಗತ್ಯೆತಿ?..”(ಕರಿಮಾಯಿ - ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಪು-೪೯) ಎಂದು ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ ಹೇಳುವನು. ಆದರೂ ಗುಡಸೀಕರ ಕೊಲೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವನು. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಪೋಲಿಸರು ಬರುವರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಗೌಡನು ಹೇಗಲನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ನಿಂಗೂನ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ ಮುಖಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೊಳವಿ ಮುದುಕಪ್ಪ ಎಂಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಾಪುರ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಗೌಡನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗುಡಸೀಕರ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಳವಿ ಮುದುಕಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಗುಡಸೀಕರ ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡನು ಬ್ಯಾಡರ ಶಿವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿವಲಿಂಗ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಗೌಡನು ನೈಜತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಉದಾರತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಗುಡಸೀಕರ ತಾನು ಶಹರದಿಂದ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಚಿಮಣಾಳ ಕಳ್ಳ ಬಸುರನ್ನು ಊರ ಗೌಡನ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆತನ ವಿಕೃತಿಯೂ ಹೌದು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡಸೀಕರ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟೇಸರೆ ಬದಲಾಗಿ ಫಾರಿನ್ ಬ್ರಾಂಡಿ ತರುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಟ ಬಯಲಾಟದ ಬದಲಾಗಿ ನಾಟಕವನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಸೇದುವ ಬೀಡಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಶಹರನಿಂದ ಸಿಗರೇಟ ತರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಗೌಡನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಯಿತು ಎಂದು ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗುಡಸೀಕರನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೆ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿತು ಅಂತ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಡಸೀಕರನ ಗುಂಪಿನ ಗುರುತು ತಕ್ಕಡಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗೌಡನ ಗುಂಪಿನ ಗುರುತು ಮರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಡಸೀಕರನ ಕಡೆಯವರು ಗ್ರಾಮದ ಮನೆಗಳ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪುಕ್ಕಟೆ ತಕ್ಕಡಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕಡಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೌಡನ ಗುಂಪಿನ ಗುರುತು ಮರ ಎಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಹಳ್ಳಿ ಜನ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ತಕ್ಕಡಿ ಚಿತ್ರದ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಮರದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಗುಡಸೀಕರನ ಕಡೆಯವರು ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸೇದಲು ಸಿಗರೇಟು ಕೊಟ್ಟು ಮತಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಮತಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಊರಿನ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ ಕರಿಮಾಯಿಯ ಆಣೆಮಾಡಿಸುವರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಶಹರದಿಂದ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸೆಟ್ ಹಾಗೂ ಲೌಡ್ ಸ್ಪೀಕರ್‌ಗಳನ್ನು ತಂದು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವರು. ಈ ರೀತಿಯ ಚುನಾವಣೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದು ಗುಡಸೀಕರನ ಕಡೆಯವರು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ವಿದೇಶಿ ಬ್ರಾಂಡಿಯನ್ನು

ತಂದು ಕೊಡುವರು. ತಾವು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವರು. ಆದರೆ ಗೌಡನ ಕಡೆಯವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಭವೀಕರಣದ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರಸಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕರಿಮಾಯಿ ತಾಯಿ ಬಂದು ಜನರಿಗೆ ಮರಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಕುವಂತೆ ಕರೆ ಕೊಡುವಳು. ಜನ ತಾಯಿ ಗೌಡನ ಗುರುತು ಮರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿರುವಳು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಗೌಡನಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸುವರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲ ಗುಡಸೀಕರನ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿವಸಾನಿ, ಗಿರಿಜಾ, ಮಾಸ್ತರ, ಗೌರಿ, ಕಳ್ಳಸಿದ್ರಾಮ, ಬಾಳೂ, ದುರ್ಗಿ, ಅಂಡೂರಾಮಯ್ಯ, ಜಿಗಸೂ, ಸಾತೀರ, ಆಯೀ ಮೆರಮಿಂಡ, ನ್ಯಾಯೆಲ್ಯಾ, ಭರಮ ಮುಂತಾದ ಪಾತ್ರಗಳು ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಥೆಯ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಬಸವರಾಜು ಕರಿಮಾಯಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಬಂಗಾರದ ಮುಖದೊಂದಿಗೆ ಆಭರಣ, ಹಣ ತಗೊಂಡು ಗಿರಿಜೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವರಸಿ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ ಶಿವಸಾನಿಯೂ ಮಗ ಶಿವನಿಂಗ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ ಅವನ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಕೊರಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಚಿಮಣಾಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರ ಹರ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವ ಶಿವ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಮ ಕತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು ಎನ್ನುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಕುರಿತು ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ ಅವರು “ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಕ್ಷರ ಅಹಂಕಾರದ ಮುಂದೆ ಆತ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಅಪಾರ ಜೀವನಾನುಭವಗಳು, ಸೌಹಾರ್ದ ನೆಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ತಡವರಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕರಿಮಾಯಿ ಕಾದಂಬರಿ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ”(ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಕಂಬಾರರು –ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ಪು-೬೯) ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಟಿ.ಪಿ.ಅಶೋಕ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯಂತೆ “ಹಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದೆಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರಲಿ.... ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟೇ ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿ ಚಲನೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ”(ಕರಿಮಾಯಿ- ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಪು-೧೩) ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಕರಿಮಾಯಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ತಂದೊಡ್ಡುವ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕತೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಆಶಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

• ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕರಿಮಾಯಿ - ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೯.
೨. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ - ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೭.
೩. ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ - ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೧೮.
೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಕಂಬಾರರು - ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೨.